

26.5.2023

Dnro 1835/03.04.04.04.10/2022

Asia

Kunnallisvalitus

Valittajat

[REDACTED], molemmat Espoosta

Päätös, josta valitetaan**Espoon kaupunginhallitus 28.3.2022 § 101**

Kaupunginhallitus oli 7.3.2022 tekemällään päätöksellä § 71, siltä osin kuin nyt on kysymys, sen jälkeen, kun Svenska Rum -lautakunnan päätös 17.2.2022 § 18 oli kuntalain 92 §:n nojalla otettu kaupunginhallituksen käsiteltäväksi, päättänyt, että

1. Svenska rum -lautakunnan päätös 17.2.2022 § 18 kumotaan,
2. Bemböle förskolan toiminta päättyy 31.7.2022,
3. Bemböle skolan toiminta päättyy 31.7.2022 ja oppilaille osoitetaan uusi lähikoulu 1.8.2022 voimassa olevien oppilaaksiottoalueiden perusteella,
4. Bemböle skolan johtokunnan toiminta päättyy 31.7.2022.

Kaupunginhallituksen päätös vastasi kohtien 2–4 osalta lautakunnan esittelijänä toimineen ruotsinkielisten sivistyspalveluiden johtajan päätösesitystä lautakunnalle 17.2.2022 (§ 18). Lautakunnan mainitun päätöksen esitystekstissä oli esitetty muun ohella seuraavaa:

Valtuusto on 19.10.2020 hyväksynyt Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman vuosille 2021–2025. Ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi kouluyksiköiden suurentaminen ja perusopetuksen palveluverkon järjeistäminen. Tavoitteen saavuttamiseksi luovutaan pienistä kouluyksiköistä ja yhdistetään mahdollisuuksien mukaan toisiaan lähellä sijaitsevia yksiköitä yhtenäisiksi peruskouluiksi.

Bembölen esikoulu ja koulu toimivat samassa rakennuksessa. Osa opetussuunnitelmaan kuuluvasta opetuksesta järjestetään Lagstads skolassa.

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut on tarkastellut kolmea eri vaihtoehtoa Bemböle förskolan ja Bemböle skolan osalta:

1. Bemböle förskola ja Bemböle skola lakkautetaan

2. Bemböle förskola ja Bemböle skola jatkavat toimintaansa

3. Bemböle förskolaa ja Bemböle skolaa laajennetaan

Asiassa on tehty laaja lapsivaikutusten arviointi ja vaikutusten ennakoarviointi. Laaja lapsivaikutusten arviointi toteutettiin Bemböle skolan oppilaille 18.1.2022 virtuaalisilla esityksillä Karamalmens skolasta ja Lagstads skolasta sekä oppilaskyselyllä.

Vaihtoehto 1 on perusteltu seuraavista näkökulmista: oppimisympäristö, opetuksen järjestäminen, oppilaiden hyvinvointia edistävien palveluiden saatavuus, johtaminen ja talous sekä valtuuston Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa asettaman tavoitteen saavuttaminen. Vaihtoehdot 2–3 ovat perusteltuja koulun identiteetin ja omaleimaisuuden säilyttämisen kannalta.

Vaihtoehtoja 1–3 on tarkasteltu tarkemmin päätöksen vaikutuksista laaditussa ennakoarvioinnissa, joka on ollut päätöksen oheismateriaalina.

Bemböle förskolan ja Bemböle skolan lakkauttaminen 31.7.2022 ja kotiosoitteen mukaisen lähikoulun osoittaminen oppilaille 1.8.2022 alkaen on pedagogisesti perusteltua ja valtuuston Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaista, jotta

- lapset ja oppilaat saavat käyttöönsä tarkoituksenmukaiset ja esteettömät oppimisympäristöt, jotka mahdollistavat monipuoliset opetusmenetelmät ja työskentelytavat
- kaikki opetus voidaan järjestää omassa koulussa ja kuljetukset Lagstads skolaan päättyvät
- rinnakkaisluokkien olemassaolo mahdollistaa joustavat ryhmät ja pedagogisten ratkaisujen toteuttamisen eri oppilaiden tarpeiden mukaan
- kaveripohja laajenee
- oppilashuoltopalveluiden saatavuus paranee
- opetusresursseja voidaan käyttää kokonaisperspektiivistä tarkasteltuna joustavammin ja tarkoituksenmukaisemmin.

Bemböle förskolan ja Bemböle skolan toiminnan jatkaminen ei ole perusteltua seuraavista syistä:

- tilat eivät ole tarkoituksenmukaiset eivätkä esteettömät
- ennusteiden mukaan oppilasmäärät jatkavat laskuaan huolimatta viimeisimmistä oppilaaksiottoalueiden muutoksista
- pienten yksiköiden henkilöstötilanne on haavoittuva. Jos lapsimäärät pysyvät pieninä, on selvítettävä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen järjestämistä muissa yksiköissä, jotta henkilöstömitoitus voidaan turvata tarkoituksenmukaisesti
- esikoulun ja koulun lapsi- ja oppilasmäärän lisääminen johtaisi pidempiin koulumatkoihin, suurempaan tyytymättömyyteen lähikoulupäätöksiin, suurempiin oppilaskohtaisiin kustannuksiin
- esikoulun lapsikohtaiset kustannukset ovat suuret, koska ryhmä on niin pieni.

Koulumatkoista tulee kaikille oppilaille jonkin verran pidempiä. Tarkempi selvitys on ollut päätöksen lisämateriaalina. Ne 1.–5. vuosiluokkien oppilaat, joille osoitetaan lähikouluksi Lagstads skola ja joiden koulumatka kulkee Espoontietä Lehtimäensillan yli, saavat oikeuden matkakorttiin.

Bemböle förskolan ja Bemböle skolan lakkauttaminen ei vaikuta vakituisen henkilöstön palvelussuhteisiin. Ainoastaan viran tai toimen sijoitusyksikkö vaihtuu.

Karamalmens skolalla ja Lagstads skolalla on kapasiteettia kasvattaa oppilasmääräänsä. Lapsi- ja oppilasmäärän kasvattaminen on tarkoituksenmukaista, koska tämä johtaa tehokkaampaan resurssien käyttöön. Karamalmens skolan ja Lagstads skolan tilat ovat terveelliset, turvalliset ja esteettömät. Tarkoituksenmukaiset ja joustavat oppimisympäristöt mahdollistavat monipuoliset opetusmenetelmät ja työskentelytavat. Kaikki opetus voidaan järjestää omassa yksikössä.

Jos ruotsinkieliset sivistyspalvelut luopuu Bemböle skolan kiinteistöstä toiminnan lakkauttamisen myötä, myös vuokratulot poistuvat ruotsinkielisten sivistyspalvelujen budjetista.

Kaupunkisuunnittelun tietojen mukaan Bemböle förskolan ja Bemböle skolan oppilaaksiottoalueen väestömäärän maltillinen kasvu on mahdollinen, kun Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaava saa lainvoiman. Ennuste sisältää kaikki kieli- ja ikäryhmät, eikä koske pelkästään ruotsinkielistä väestöä. Yleiskaavaa seuraavien asemakaavojen mahdollistama rakentaminen keskittyy kuitenkin alueille, jotka eivät kuulu Bembölen oppilaaksiottoalueeseen.

Esikoulun ja koulun lakkauttaminen tuo ruotsinkielisille sivistyspalveluille kustannussäästöjä 251 672 euroa/vuosi. Koulumatkakustannukset lisääntyvät jonkin verran oppilaiden koulumatkojen pidentyessä. Lukuvuonna 2022–2023 koulumatkakustannusten arvioidaan kasvavan 3 731 euroa. Lagstads skolaan tehtyjen tilauskyytien kustannukset ovat 7 332 euroa lukuvuodelta.

Nettosäästö, yhteensä 251 672 euroa vuodessa, koostuu kiinteistökuiluista 211 941 euroa, henkilöstökuiluista 33 690 euroa, pienten koulujen lisäresurssista 2 500 euroa ja kuljetuskustannuksista 3 541 euroa (tilauskuljetukset opetukseen Lagstads skolaan matkakorttien kustannuksilla vähennettynä).

Bemböle skolan, Karamalmens skolan, Lagstads skolan ja Rödsdags skolan oppilaille ja mainittujen koulujen johtokunnille on tarjottu mahdollisuus antaa lausuntonsa esityksestä lakkauttaa Bemböle förskola ja Bemböle skola ja muista tarkastelluista vaihtoehtoista. Saadut lausunnot ovat olleet päätöksen oheismateriaalina.

Oppilaiden ja johtokuntien lausunnoissa esitettyjä kannanottoja on muutoin selostettu esitystekstissä siitä tarkemmin ilmenevästi.

Huoltajille ja kunnan asukkaille järjestettiin Teams-tapaaminen 20.12.2021. Tapaamisessa esitettiin kolme tarkasteltua vaihtoehtoa ja osanottajilla oli mahdollisuus esittää näkemyksiään.

Asukastapaamisen osanottajat olivat yksimielisesti Bemböle förskolan ja Bemböle skolan säilyttämisen kannalla ja olivat sitä mieltä, että koulun tulevaisuus tulee turvata laajentamalla oppilasaluetta ja/tai siirtämällä 5.–6. vuosiluokat takaisin. Se, että koulun lakkauttamisesta keskustellaan

toistuvasti, vaikuttaa perheiden kouluvalintoihin ja on myötävaikuttanut oppilasmäärien pienenemiseen. Osanottajat toivat myös esille esikoulun ja koulun turvallisen ja viihtyisän ympäristön ja sen, että koulumatkat pitenevät, jos koulu lakkautetaan, ja että tämä aiheuttaa kustannuksia. Osanottajien mielestä Keski- ja Pohjois-Espoon hyväksytyä yleiskaavaa ja sen vaikutuksia väestöennusteisiin pitäisi selvittää enemmän. Aukastapaamisen kysymykset ja vastaukset on julkaistu Bemböle skolan verkkosivuilla.

Bemböle förskolan ja Bemböle skolan, Karamalmens skolan, Lagstads skolan ja Rödsdags skolan henkilöstölle on tarjottu mahdollisuus antaa lausuntoja esityksestä lakkauttaa Bemböle förskola ja Bemböle skola ja muista tarkastelluista vaihtoehdoista. Saadut lausunnot ovat olleet päätöksen oheismateriaalina.

Nuorisovaltuusto on 16.2.2022 jättänyt lausunnon, joka on ollut päätöksen oheismateriaalina.

Bemböle skola on omaleimainen ja sillä on oma identiteetti. Huoltajat ovat tyytyväisiä opetusjärjestelyihin ja pienen koulun tarjoamaan palvelutasoon, eikä suuremman yksikön tarjoamia mahdollisuuksia koeta tarpeellisiksi. Oppilaille on kuitenkin oikeus tarkoituksenmukaiseen oppimisympäristöön, joka mahdollistaa monipuolisten menetelmien käyttämisen kaikissa oppiaineissa opetussuunnitelman mukaisesti ja pedagogisten ratkaisujen toteuttamisen oppilaiden tarpeiden mukaisesti.

Bemböle förskolan ja Bemböle skolan toiminnan lakkauttaminen on perusteltua oppimisympäristön, opetuksen järjestämisen, oppilaiden hyvinvointia edistävien palveluiden saatavuuden, johtamisen ja talouden kannalta sekä valtuuston Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteiden mukaista. Päätös edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta.

Vastauksena asiassa saaduissa lausunnoissa esitettyyn päätösehdotuksen perusteluissa on esitetty muun ohella seuraavaa:

Bemböle förskolaa ja Bemböle skolaa koskevan asian valmistelu on perustunut kaupungin tekemiin olemassa oleviin päätöksiin. Päätöksenteon edellyttämät valmisteluvaiheet on toteutettu asianmukaisesti ja esikoulun ja koulun mahdollisen lakkauttamisen seurauksia on tarkasteltu kattavasti. Oppilaiden, huoltajien ja kunnan asukkaiden mielipiteiden selvittämiseen on varattu riittävästi aikaa. Valmistellusta ehdotuksesta on tiedotettu oikea-aikaisesti, ja siitä on saanut lisätietoja valmistelun aikana.

On tarkoituksenmukaista tehdä päätös Bemböle förskolan ja Bemböle skolan toiminnasta tässä vaiheessa niin, että esikouluilla ja kouluilla on riittävästi aikaa suunnitella ja toteuttaa muutoksen vaatimia toimenpiteitä ja käytännön järjestelyjä.

Kaupunginhallituksen kokouksesta 7.3.2022 laaditun pöytäkirjan mukaan kokousasian oheismateriaaleina ovat olleet muiden asiakirjojen ohella ennakoarviointi ja selvitys koulumatkoista suomeksi ja ruotsiksi sekä edellä päätöksen selostuksessa mainitut lausunnot.

Kaupunginhallitus on valituksenalaisella päätöksellään, siltä osin kuin nyt on kysymys, hylännyt valittajien oikaisuvaatimuksen.

Päätös on esittelijän ehdotuksen mukainen. Päätöksen selostusosassa on esitetty *perusteluina oikaisuvaatimuksen hylkäämiselle* muun ohella seuraavaa:

Huoltajien lupa ei ole edellytys oppilaiden näkemysten kysymiselle. Kouluverkkotarkasteluprosessin käynnistymisestä on tiedotettu huoltajille viestillä 25.11.2021. Tiedote on julkaistu myös Espoon kaupungin internetsivulla. Tiedotteessa on kerrottu muun muassa, että kouluverkkotarkastelulla tavoitellaan nykyisiä suurempia yksikkökokoja ja että ruotsinkielisen perusopetuksen osalta tämä koskee Bemböle skolaa. Tiedotteessa todetaan myös, että kouluverkkomuutoksissa huoltajille ja kuntalaisille varataan mahdollisuus osallisuuteen järjestämällä 20.12.2021 asukastilaisuus, josta tiedotetaan lähemmin kaupungin verkkosivuilla.

Kutsu asukastilaisuuteen lähetettiin esikoulun ja koulun huoltajille ja tiedote asukastilaisuudesta julkaistiin Espoon kaupungin internetsivulla 14.12.2021. Kutsussa viitataan marraskuussa 2021 julkaistuun uutiseen Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaan liittyvästä kouluverkon tarkastelusta ja siihen, että tarkastelu koskee Bemböle förskolaa ja Bemböle skolaa. Kutsussa ohjataan kuntalaisia ilmoittautumisessa asukasiltaan ja kerrotaan, kuinka mielipiteitä ja kannanottoja voi lähettää ja miten kokousmateriaaliin voi tutustua asukasillan jälkeen.

Lainsäädäntö, viranomaismääräykset tai muut vastaavat eivät edellytä, että koulun lakkauttamispäätöksen valmistelussa käytetään ulkopuolista asiantuntijaa. Asia on valmisteltu kaupungin ruotsinkielisten sivistyspalvelujen tulosityksikössä. Kouluverkkotarkastelu perustuu valtuuston hyväksymään edellä mainittuun ohjelmaan ja se on toteutettu suomenkielisen perusopetuksen kanssa yhteistyössä laaditun prosessin mukaisesti.

Oppilasennusteet perustuvat Espoon kaupungin väestöennusteesta saatuihin lukuihin sekä olemassa oleviin oppilasmääriin. Ennusteessa on tarkasteltu niitä pienalueita, jotka muodostavat koulun oppilaaksiottoalueen 1.8.2021 alkaen.

Ruotsinkielisten koulujen oppilasennusteet ovat haastavia laatia, koska väestöennuste huomioi ruotsinkieliset ja ruotsinkielisissä kouluissa on oppilaita, joiden rekisteröity äidinkieli on suomi. Ennusteita laadittaessa käytetään laskettua korjauskertointia 1,07. Ennusteita tarkastellaan säännöllisesti suhteessa toiminnassa oleviin oppilasmääriin.

Kustannussäästöt on määritelty toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Kuljetuskulujen osalta on huomioitu ne oppilaat, joiden lähikouluksi on osoitettu Bemböle skola. Muita oppilaita ei tässä tarkastelussa ole huomioitu, koska oppilailla on oikeus koulunkäyntiin kaupungin hänelle osoittamassa lähikoulussa.

Henkilöstösäästö 33 690 euroa perustuu Bemböle skolan vuoden 2021 tuntihintaan. Koulujen henkilöstömenot koostuvat kahdesta osasta. Jokainen oppilas tuo tullessaan oppilaskohtaisen rahoituksen. Tämän lisäksi koulut

saavat koulukohtaisen rahoituksen per vuosiluokka. Tämä rahoitus on Bembölen koulun kohdalla vuonna 2022 yhteensä 38 730 euroa. Alle 100 oppilaan koulu saa lisäksi 2 500 euroa hankintoja varten.

Virkamiesvalmistelussa päädyttiin esittämään Bembölen koulun lakkauttamista, koska katsottiin, että tämän toimenpiteen haitta olisi mahdollisimman pieni koulun oppilaille ja varhaiskasvatuspalvelujen käyttäjille. Bembölen koulun lähistöllä on useampi vaihtoehtoinen ruotsinkielinen koulu, eikä kenenkään koulumatka muodostu kohtuuttomaksi.

Esittelijänä lautakunnassa toimii kaupungin hallintosäännön mukaisesti tulosityksikön johtaja niissä asioissa, joita ei ole erikseen määritelty toimialajohtajan esittelyvastuulle. Asian esittely lautakunnassa kuuluu tulosityksikön johtajan virkatehtäviin eikä muodosta esteellisyyssperustetta. Esittelijänä kaupunginhallituksessa toimii toimialajohtaja.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Valituksenalainen päätös ja kaupunginhallituksen päätös 7.3.2022 § 71 on kumottava. Kaupunginhallituksen päätöksen 7.3.2022 § 71 täytäntöönpano on kiellettävä.

Perusteet

Koulun lakkauttamisella voi olla huomattava vaikutus myös muiden kuin asianosaisten (nykyisten oppilaiden ja heidän vanhempiansa) elinympäristöön, työntekoon ja muihin oloihin. Sen vuoksi alueen asukkaille olisi tullut hallintolain 41 §:n mukaisesti varata mahdollisuus saada tietoja koulun lakkauttamisen lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Bembölen koulua koskevasta avoimesta asukastilaisuudesta on tiedotettu Wilma-viestillä. Kutsussa ei kerrottu, että tilaisuus koskee Bembölen koulun lakkauttamista, vaan siinä annettiin ymmärtää tilaisuuden olevan luonteeltaan kouluverkoston muutoksia valmisteleva tiedotustilaisuus.

Päätettävänä oleva asia pitää yksilöidä keskeisiltä osiltaan. Ruotsinkielistä tiedotetta 14.12.2021 ei ole yksilöity riittävällä tarkkuudella. Alkuperäisessä asiaa koskevassa tiedotteessa 25.11.2021 ei viitattu Bembölen koulun lakkauttamiseen ja Bembölen esikoulun lakkauttamisesta viestissä ei kerrottu mitään. Viestissä, kuten muussakin tiedottamisessa, olisi tullut selkeästi kertoa kyseessä olevan koulun lakkauttamista koskeva kuuleminen.

Espoon kaupungin verkkosivuilla olevan virheen vuoksi kuntalaiset on asetettu eriarvoiseen asemaan. Edellä mainitut tiedotteet löytyvät vain, jos verkkosivuilta tietoa etsivä vaihtaa kieliasetukseksi ruotsin, ja tätä ei ole missään ohjeistettu. Jos suomenkieliseen hakusanakenttään syöttää hakusanaksi Bemböle, yhtään ruotsinkielistä tiedotetta, uutista tai kutsua ei löydy. Virhettä ei ole korjattu.

Valituksessa on vedottu siihen, että kielilain mukaan viranomaisen tulee toiminnassaan oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että yksityishenkilön kielelliset

oikeudet toteutuvat käytännössä. Espoon kaupunki on kaksikielinen. Bembölen esikoulun ja koulun oppilaiden vanhemmissa on henkilöitä, joiden äidinkieli on suomi. Asia koskettaa myös muita kuntalaisia, joiden äidinkieli on suomi. Espoon kaupungin sivuilla olevat tiedotteet eivät ole kielilain mukaisia, koska ne on laadittu vain ruotsiksi.

Espoon kaupunki ei ole tiedottanut asiasta sanomalehdessä. Lähiseudun asukkailla ei ole ollut tosiasiallisia vaikutusmahdollisuuksia asiassa.

Espoon kaupungin ruotsinkielisten sivistyspalveluiden johtaja Högström on vastannut hänelle esitettyyn hallintolain mukaista kuulemista koskevaan kysymykseen sähköpostitse muun ohella, että asukastilaisuus 20.12.2022 ei ole ollut kuuleminen vaan tilaisuus vaikuttamismahdollisuudelle, ja että materiaali on esitetty asukastilaisuudessa ja sen on saanut myös jälkikäteen. Bembölen koulun kotisivulla on julkaistu osallistujien esille nostamia näkökohtia ja mielipiteitä.

Se, että 20.12.2021 järjestetystä tilaisuudesta ei ole laadittu muistiota, osoittaa, ettei tilaisuudella ollut tarkoitusta antaa osallistujille tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa asiaan. Tämä ilmenee toisaalta myös valmistelumateriaalin liitteenä olevasta ”ennakkoarvioinnista”, jossa esitetään vain yksipuolisesti, miksi Bembölen koulu ja esikoulu tulee lakkauttaa.

Tilaisuus 20.12.2021 järjestettiin ruotsinkielisenä, eikä osallistujilta tiedusteltu suomen kielen tarpeesta. Kuuleminen on pelkistynyt oppilaiden kuulemiseen. Oppilaille on tehty koulun lakkautusta koskeva kysely. Kyselytutkimus on toteutettu ikäryhmään kuuluvien lasten osalta virheellisiä menetelmää käyttäen ja pyytämättä vanhempien lupaa kuulemiseen.

Svenska rum -lautakunta on 17.2.2022 katsonut, ettei asiaa ole selvitetty riittävästi. Kaupunginhallitus on kuitenkin tehnyt samoilla tiedoilla päätöksen koulun lakkauttamisesta. Muiden koulujen johtokuntien lausunnoissa on muun ohella esitetty, että valmistelu on ollut heikkoa ja puutteellista.

Espoon kaupungin tulee selvittää koulujen lakkauttamisen vaikutukset ulkopuolisen asiantuntijan tai kaupungin oman selvitysryhmän toimesta. Asian selvittäminen on niin puutteellista, että lakkauttamispäätöksen tekeminen näillä tiedoilla on menettelyvirhe. Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden johtajan mukaan kaupungin ruotsinkielistä kouluverkkoa koskevaa kokonaisvaltaista selvitystä ei ole tehty Bembölen koulun lakkautusta koskevan valmistelun yhteydessä.

Valituksessa on vedottu myös yhdenvertaisuuslain 6 §:n 1 momenttiin.

Kunnan päätösten valmisteluaineiston julkaiseminen on kuntalain 29 §:ssä tarkoitettua tiedottamista. Valittajat ovat pyytäneet useita kertoja valmisteluaineistoa Bembölen koulun lakkauttamisesta, mutta he ovat saaneet vastauksen, että valmistelu on tehty ”virkatyönä”, josta ei ole mitään kirjallista materiaalia saatavilla. Valituksessa on vedottu hallintolain 31 §:ään.

Kaupunki ei ole perustellut, miksi ruotsinkielisistä kouluista nimenomaan Bembölen koulu on päätetty lakkauttaa. Säästöihin liittyen päätöksen

perustelut ovat harhaanjohtavat, koska päätöksessä on todettu, ettei ketään irtisanota, mutta silti on esitetty henkilöstökulujen säästöjä, joista ei ole kerrottu pyynnöstäkään, mitä niillä on tarkoitettu. Sitä, onko koulun lakkauttaminen tarkoituksenmukaista ja tehokas säästötoimenpide, ei ole perusteltu. Asiaa kysyttäessä on todettu, että koulun lakkauttamiseen on päädytty ”kokonaisarvioinnin” perusteella, mutta se, mitä kokonaisarvioinnissa on arvioitu, ei ole selvitetävissä, koska asiasta ei ole laadittu mitään kirjallista materiaalia.

Bembölen koulu on liki 100-vuotias, kulttuurihistoriallisesti arvokas ja Museoviraston suojelema kohde. Koulurakennus on teknisesti hyvässä kunnossa. Koska rakennus on Museoviraston suojelema, on epätodennäköistä, että rakennusta voidaan pitkään aikaan hyödyntää muuhun käyttötarkoitukseen. Kuitenkin kaupunki vastaa kaikista rakennuksesta aiheutuvista kuluista. Kaavoitusyksikkö on pitänyt sivistystoimen toimintaa koulun lakkautuksesta lyhytnäköisenä päätöksenä.

Koulun oppilasmäärä on viimeisten vuosien aikana ollut jatkuvassa kasvussa. Vuosille 2022–2023 on odotettavissa lisäystä oppilasmäärässä. Esitetyt oppilasmääräennusteet ovat harhaanjohtavia ja perustuvat vanhentuviin oppilaaksiottoalueisiin. Lisäksi laskennassa on huomioitu vain perheet, joissa molemmat vanhemmat ovat ruotsinkielisiä. Tämä vääristää oppilasennustetta.

Bembölen koulun lakkauttamista koskevasta valmistelusta ei ole tiedotettu ennen 25.11.2021 jätettyä viestiä. Valmistelun aloittamisesta Svenska rum - lautakunnassa ei myöskään ole kirjauksia kokouspöytäkirjoissa.

Valmisteluprosessissa ei ole selvitetty kattavasti koulujen sulkemisen vaikutuksia tai onko säästötavoitteisiin pääsyä muilla keinoin. Asiassa ei ole esitetty selvitystä, joka osoittaisi Bembölen koulun olevan kustannustehokkain lakkautuskohde. Ruotsinkielisessä kouluverkossa on kouluja, joissa on sisäilmaongelmia ja rakennukset tulevat vaatimaan huomattavia remontteja lähitulevaisuudessa.

Asian valmistelu ei ole ollut avointa. Asiaa on valmisteltu kiireessä ilman selvittelyä ja avointa tiedottamista.

Koska koulun lakkauttamista koskevan valmistelun on tullut olla valmis vuoden 2021 syksyn aikana, säästölukemat on täytynyt ottaa kesken vuoden 2021. Todellisten säästötavoitteiden tarkasteluun olisi tullut käyttää huomattavasti pidempää ajanjaksoa, jolloin yksittäiset kuluerät eivät vaikuta virheellisesti tarkastelujakson kuluihin. Henkilökunnalle on annettu tieto, että heille taataan uusi työpiste. Tältä osin ei ole eritelty, mistä ilmoitettu säästö henkilöstökustannuksissa koostuu.

Ilmoitettu henkilöstösäästö ei toteudu, koska kysymys on koululle lasketusta tuntihinnasta, joka ei vastaa ilmoitettua henkilöstökulua. Oppilaasta syntyy uudessa lähikoulussaan vastaava ”tuntihinta”, joka ei olennaisesti poikkea Bembölen koulun tuntihinnasta. Kuljetuskulujen osalta on havaittavissa huomattava virhe. Oppilaiden koulukyydeistä muodostuu suurella todennäköisyydellä suurempi kustannuserä Espoon kaupungille kuin ilmoitettu 7 332 euroa, joka muodostuu nykyisistä bussikuljetuksista Lagstadin koululle.

Esitetyt nettosäästötavoitteet ovat osin virheellisiä. Asiaa tulisi selvittää enemmän, jotta päätös perustuisi oikeisiin tietoihin.

Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden johtaja Högström on toiminut aikaisemmin Bembölen koulun lakkauttamista koskevien päätösehdotusten esittelijänä, viimeksi vuosina 2016 sekä 2018. Asiassa tulee arvioida, onko luottamus hänen puolueettomuuteensa vaarantunut muusta erityisestä syystä niin, että häntä olisi pidettävä esteellisenä. Högström ajaa toistuvasti Bembölen koulun lakkauttamista. Koulun lakkauttamiseen kohdistuneet esitykset ovat ajoittuneet siten, että asiaa on ollut ratkaisemassa aina uusi Svenska rum -lautakunta. Koulun lakkautusta on perusteltu eri seikkoihin vedoten, mutta perustelut ovat toistuvasti osoittautuneet perusteettomiksi ja valmistelutyö heikoksi. Koulun lakkauttamista on Högströmin kaudella ajettu eteenpäin vuosina 2003, 2009, 2011, 2012, 2016 ja 2018. Hän on saanut voimakasta kritiikkiä toimiessaan vuosien ajan useassa Bembölen koulun lakkautusasiassa. Högströmillä on asiassa henkilökohtainen intressi ja sen vuoksi hänen tekemänsä selvitys on niin puutteellisesti tehty. Hän on nimenomaan tehnyt esityksensä sekä myös hankkimansa selvityksen siitä näkökulmasta, että koulu tulee lakkauttaa.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kaupunginhallitus on lausunnossaan vaatinut valituksen ja täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen hylkäämistä.

Lausunnossa on todettu lisäksi muun ohella, että päätös ei ole lainvastainen.

Asian vireilläolosta ilmoittamisen tapa on viranomaisen harkinnassa. Huomioon voidaan ottaa myös se, onko asiaa käsitelty muutoinkin tiedotusvälineissä tai ovatko asianomaiset henkilöt muulla tavoin saaneet tiedon asian vireilläolosta.

Koulusihteerin yhteystiedot ovat olleet koulun kotisivuilla, joten ne ovat olleet saatavissa asianmukaisesti. Tiedotteessa 14.12.2021 on lisäksi ollut sähköpostiosoite, josta on voinut tiedustella kokousmateriaalia ja johon on voinut toimittaa näkemyksiään asiassa.

Asukastilaisuudessa esitetyn materiaalin on saanut pyydettyä jälkikäteen. Asukastilaisuuteen osallistuneiden esille nostamia näkökohtia ja mielipiteitä on julkaistu Bembölen koulun kotisivuilla. Ennakkoarvioinnissa on tuotu esiin eri vaihtoehtoja. Kaupunginhallituksen päätöksessä 7.3.2022 § 71 on todettu, että asukastilaisuuteen osallistuneet ovat olleet koulun säilyttämisen kannalla. Päätöksessä on tuotu esiin myös muun ohella koulujen henkilöstön, johtokuntien ja oppilaskuntien sekä oppilaiden näkemyksiä.

Kaupungin toimielinten esityslistat julkaistaan kaupungin internet-sivuilla ennen kokousta, joten toimielimessä käsiteltäviin asioihin voi tutustua ennakolta. Esityslistan ja pöytäkirjan yhteydessä on ollut luettavissa myös asiaan liittyvä materiaali, kuten ennakkoarviointi ja lausunnot.

Bembölen koulun opetuskieli on ruotsi. Koulun opetuskielellä tarkoitetaan myös koulun hallintokieltä, jolla laaditaan esimerkiksi koulun hallinnolliset

asiakirjat. Ilmoitukset asian vireilläolosta ja asukastilaisuudesta on lähetetty huoltajille koulun hallintokielellä eli ruotsiksi. Tiedotteet 25.11.2021 ja 14.12.2021 on julkaistu vastaavasti ruotsiksi kaupungin internet-sivuilla. Asiasta on ollut kirjoituksia myös tiedotusvälineissä sekä suomeksi että ruotsiksi. Estettä suomenkielisten mielipiteiden tai näkemysten antamiseen taikka suomen kielen käyttämiseen esimerkiksi asukastilaisuudessa ei ole ollut.

Bembölen koulun oppilaiden vastauksista koottu yhteenveto on ollut kaupunginhallituksen päätöksen 7.3.2022 § 71 oheismateriaalina. Asian valmistelussa myös koulujen oppilaskunnat ovat voineet esittää näkemyksensä asiaan. Oppilaskuntien lausunnot ovat olleet kaupunginhallituksen päätöksen 7.3.2022 § 71 oheismateriaalina.

Kaupunginhallitus on voinut harkintavaltansa rajoissa ratkaista kysymyksessä olevan asian käytettävissään olleiden selvitysten perusteella. Asian valmistelun ei voida katsoa olleen virheellistä tai puutteellista.

Laskelmat ovat perustuneet toteutuneisiin kustannuksiin. Kuljetuskustannuksissa tulee huomioida, että koulumatkaetuus voidaan myöntää vain, jos kysymyksessä on oppilaan lähikoulu ja muut edellytykset kuten koulumatkan pituus täytyvät. Koulumatkaetuutta ei myönnetä, jos oppilas on hakenut ja päässyt toissijaiseen kouluun.

Asian esittely lautakunnassa kuuluu tulosityksikön johtajan virkatehtäviin eikä muodosta esteellisyysperustetta. Asiassa ei ole muutoinkaan mitään esteellisyysperustetta.

Valittajat ovat antaneet vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen ja valittajien esittämän täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevan vaatimuksen.

Perustelut

1. Pääasia

1.1. Asian selvittämistä, vaikuttamismahdollisuuksien varaamista ja tiedottamista koskevat valitusperusteet

1.1.1. Sovellettavat oikeusohjeet

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Hallintolain 41 §:n 1 momentin mukaan, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työnteekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Pykälän 2 momentin mukaan asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Kuntalain 29 §:n 1 momentin mukaan kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa. Pykälän 3 momentin mukaan viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

Kielilain 23 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen tulee toiminnassaan omaaloitteisesti huolehtia siitä, että yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä. Pykälän 2 momentin mukaan kaksikielisen viranomaisen tulee palvella yleisöä suomeksi ja ruotsiksi. Viranomaisen tulee sekä palvelussaan että muussa toiminnassaan osoittaa yleisölle käyttävänsä molempia kieliä.

Kielilain 32 §:n 1 momentin mukaan kunnallisen viranomaisen yleisölle suunnatussa tiedottamisessa on kaksikielisessä kunnassa käytettävä suomen ja ruotsin kieltä. Pykälän 2 momentin mukaan kaksikielisen viranomaisen ilmoitukset, kuulutukset ja julkipanot sekä muut yleisölle annettavat tiedotteet tulee antaa suomen ja ruotsin kielellä. Pykälän 3 momentin mukaan viranomaisten laatimien selvitysten, päätösten tai muiden vastaavien tekstien julkaiseminen ei velvoita kääntämään niitä sellaisinaan. Viranomaisen tulee kuitenkin huolehtia sekä suomen- että ruotsinkielisen väestön tiedonsaantitarpeista.

1.1.2. Asiassa saatu keskeinen selvitys

Bembölen koulun oppilaiden vanhemmille on lähetetty ruotsinkielinen *Wilma*-viesti 25.11.2021. Viestissä on viitattu kaupungin kestävän talouden ohjelmaan ja sen mukaiseen tavoitteeseen kehittää kouluverkkoa siten, että pyritään kohti aiempaa suurempia kouluja. Asian on todettu koskevan muun muassa Bembölen koulua. *Wilma*-viestissä on selostettu odotettavissa olevia hyötyjä ja kerrottu, että Svenska rum -lautakunta käsittelee asiaa kokouksissaan. Asian valmistelun on kerrottu alkavan nykytilanteen kuvauksella ja alustavalla arviolla muutoksen seurauksista. Vakinaisen henkilöstön asema muutoksessa turvataan ja heidän vaihtoehtoiset sijoituskoulut selvitetään viimeistään vuoden 2022 alussa. Lisäksi viestissä on todettu muun ohella, että kouluverkoston muutoksia valmisteltaessa koulun oppilailta, alueen asukkailla ja kunnan asukkailla on mahdollisuus ilmaista mielipiteensä. Viestin mukaan maanantaina 20.12.2021 järjestetään avoin asukkaiden kokous Bembölen koulusta ja lisätietoja kokouksesta julkaistaan Espoon kaupungin verkkosivuilla.

Viestin lopussa on ilmoitettu lisätietojen antajaksi ruotsinkielisten sivistyspalveluiden johtaja ja mainittu hänen puhelinnumeronsa.

Sisällöltään *edellä selostettua Wilma-viestiä vastaava ruotsinkielinen tiedote* on julkaistu Espoon kaupungin verkkosivuilla 25.11.2021 ja päivitetty 29.11.2021.

Ruotsinkielisessä tiedotteessa 14.12.2021 on todettu, että Espoon kaupungin kouluverkostoa kehitetään pyrkimällä nykyistä suurempiin kouluyksiköihin valtuuston hyväksymän Taloudellisesti kestävä kaupunki -ohjelman mukaisesti ja asia koskee myös Bembölen koulua ja esikoulua.

Tiedotteen mukaan koulun oppilaille, alueen asukkailla ja kunnan asukkailla on mahdollisuus ilmaista mielipiteensä. Maanantaina 20.12.2021 järjestetään Teams-kokous klo 17.30. Kaikki Bembölen koulun oppilaiden huoltajat saavat kutsun asukaskokoukseen Wilman kautta. Huoltajat, joilla on lapsia Bembölen esikoulussa, saavat kutsun kokoukseen esikoululta sähköpostitse. Myös muut kunnan asukkaat ja kunnan palveluita käyttävät toimijat ovat tervetulleita mukaan. Tiedotteessa on kehoitettu kiinnostuneita olemaan yhteydessä Bembölen koulun koulusihteriin, jonka yhteystiedot löytyvät Bembölen koulun nettisivuilta.

Tiedotteessa on todettu, että mielipiteitä ja näkemyksiä on mahdollista ilmaista ennen tai jälkeen asukkaiden kokouksen sähköpostitse. Kokousmateriaalit on mahdollista saada pyynnöstä myös kokouksen jälkeen, jos ei pääse kokoukseen. Tiedotteen lopussa on ilmoitettu, että kokousmateriaalia koskevia kysymyksiä sekä palautetta ja kannanottoja voi lähettää ruotsinkielisten sivistyspalveluiden suunnittelijan sähköpostiosoitteeseen.

Kutsu 20.12.2021 pidettyyn Teams-kokoukseen on ollut ruotsinkielinen, ja samansisältöinen kuin edellä selostettu tiedote. Siinä on selostettu muun ohella kokouksen tarkoitusta ja mainittu ne tahot, joille on varattu tilaisuus mielipiteiden ilmaisemiseen asiassa. Kutsussa on ollut linkki kokoukseen.

Kutsun lopussa on ilmoitettu, että kokousmateriaalia koskevia kysymyksiä sekä palautetta ja kannanottoja voi lähettää ruotsinkielisten sivistyspalveluiden suunnittelijan sähköpostiosoitteeseen.

Suomenkielinen ennakoarviointi 10.1.2022 on koskenut Bembölen koulun ja Bembölen esikoulun lakkauttamista ja sen vaihtoehtoja. Ennakoarvioinnissa on ilmoitettu asian valmistelijoiksi ruotsinkielisten sivistyspalveluiden johtajan lisäksi kolme muuta henkilöä sekä lueteltu muita valmisteluun osallistuneita. Arvioitavan asian lyhyessä kuvauksessa on esitetty muun ohella, että ennakoarviointi koskee Bembölen koulun ja Bembölen esikoulun mahdollista lakkauttamista. Ennakoarvioinnissa huomioon otettuina selvityksinä ja näkemyksinä on mainittu muun ohella Bembölen koulun oppilaille tehty kysely sekä Bembölen esikoulun ja Bembölen koulun oppilaiden huoltajille ja alueen asukkaille järjestetyssä asukastilaisuudessa 20.12.2021 esitetyt näkemykset. Ennakoarvioinnissa on esitetty seuraavat vaihtoehdot: nykytila (vaihtoehto 0), Bembölen esikoulu ja Bembölen koulu lakkautetaan (vaihtoehto 1), Bembölen esikoulu ja Bembölen koulu jatkavat toimintaansa (vaihtoehto 2) ja Bembölen esikoulua ja Bembölen koulua

laajennetaan (vaihtoehto 3). Mainittujen vaihtoehtojen osalta ennakoarvioinnissa on käsitelty muun ohella niiden taloudellisia vaikutuksia.

Kaupunginhallitukselle osoitetun päiväämättömän suomenkielisen kirjelmän mukaan sen allekirjoittajat ovat pettyneitä siihen, että Bembölen koulun lakkauttamisesta keskustellaan jälleen, vaikka Svenska rum -lautakunta oli 17.2.2022 hylännyt koulun lakkautusta koskevan esityksen. Kirjelmän allekirjoittajat kertovat haluavansa esittää näkökulmia ja ajatuksia siitä, miksi Bembölen koulun lakkauttamiselle ei tälläkään kertaa ole syytä tai perusteita. Kirjelmän lopusta ilmenee, että sen lukuisat allekirjoittajat, muiden ohella valittajat, ovat koululaisten vanhempia.

1.1.3. Oikeudellinen arviointi asian selvittämistä koskevan valitusperusteen osalta

Valittajat ovat vedonneet siihen, että valmistelun aloittamisesta Svenska rum -lautakunnassa ei ole kirjauksia kokouspöytäkirjoissa. Heidän mukaansa päätös on tehty virheellisin sekä puutteellisin tiedoin, ja kaupunginhallituksen päätöksessä 7.3.2022 § 71 esitetyt nettosäästötavoitteet ovat valituksesta tarkemmin ilmenevästi osin virheellisiä. Asiaa tulisi selvittää enemmän, jotta päätös perustuisi oikeisiin tietoihin. Ulkopuolisen asiantuntijan tai kaupungin oman selvitysryhmän olisi valittajien mukaan tullut selvittää koulujen lakkauttamisen vaikutuksia ennen päätöksen tekemistä, ja olisi ollut syytä avata nimenomaan sitä, miksi on päädytty Bembölen koulun lakkauttamiseen sekä avata perusteluja, joilla säästöt on laskettu.

Hallinto-oikeus toteaa, että kaupunginhallitus on 7.3.2022 (§ 71) päättänyt muun ohella Bembölen koulun ja esikoulun lakkauttamisesta ja siihen liittyvistä järjestelyistä eikä asiassa ole ollut kysymys laajemmasta palveluverkkoa koskevasta muutoksesta. Laki ei edellytä sitä, että kysymyksessä olevan hallintoasian valmistelun aloittamisesta olisi päätetty erikseen. Laki ei myöskään edellytä ulkopuolisen tahon tai kaupungin oman erikseen asetetun selvitysryhmän suorittamaa valmistelua. Kunnan toimielimen toimivaltaan kuuluvan asian valmistelu on hallintomenettelyä, jossa asia on selvitettävä siten, että toimielimen jäsenillä on päätöksentekoa varten käytettävissään riittävä selvitys ratkaistavasta asiasta. Ennen asian saattamista lautakunnan ja sittemmin kaupunginhallituksen käsiteltäväksi oli muun ohella laadittu ennakoarviointi 10.1.2022, jossa oli esitetty kysymyksessä olevien koulun ja esikoulun lakkauttamisen lisäksi myös muita mahdollisia vaihtoehtoja sekä eri vaihtoehtojen vaikutukset muun ohella kunnan talouteen.

Hallinto-oikeus katsoo, että asian selvittäminen tai päätöksen pohjana käytetyt tiedot eivät ole valittajien esittämillä perusteilla sillä tavoin puutteellisia tai virheellisiä, että kaupunginhallituksella ei olisi ollut edellytyksiä arvioida esittelijän sille tekemän esityksen sisältöä tai merkitystä. Asian ratkaisemiseen tarvittavat tiedot ovat asian laatuun nähden riittävällä tavalla ilmenneet asian valmisteluaineistosta. Kaupunginhallituksen nyt kysymyksessä olevat päätökset eivät ole valituksessa esitetyn perusteella syntyneet virheellisessä järjestyksessä asian puutteellisen selvittämisen vuoksi tai siksi, että kaupunginhallitukselle olisi annettu virheellisiä tietoja.

1.1.4. Oikeudellinen arviointi vaikuttamismahdollisuuksien varaamista ja tiedottamista koskevien valitusperusteiden osalta

Valittajien mukaan alueen asukkaille olisi tullut hallintolain 41 §:n mukaisesti varata mahdollisuus saada tietoja koulun lakkauttamisen lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Avointa asukastilaisuutta koskevassa Wilma-viestissä ei ole kerrottu, että tilaisuus koskee Bembölen koulun lakkauttamista, ja muutenkin asian puutteellisen yksilöinnin vuoksi on jäänyt epäselväksi, että kysymys on ollut koulun lakkauttamista koskevasta asiasta. Teams -linkin saaminen 20.12.2021 järjestettyyn asukastilaisuuteen osallistumista varten on edellyttänyt yhteydenottoa koulusihteriin, jonka yhteystietoja ei ollut kirjattu ilmoitukseen. Tilaisuudesta ei ole laadittu muistiota, mikä valittajien mukaan osoittaa, ettei tilaisuudella ole ollut tarkoitusta antaa osallistujille tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa asiaan. Asiasta tiedottaminen on ollut epäselvää ja puutteellista.

Lisäksi valittajat ovat esittäneet, että Espoon kaupungin verkkosivuilla olevan virheen vuoksi kuntalaiset asetetaan eriarvoiseen asemaan. Valituksessa tarkoitetut tiedotteet löytyvät vain, jos verkkosivuilta tietoa etsivä vaihtaa kieliasetukseksi ruotsin, ja tätä ei ole missään ohjeistettu. Kielilain mukaan viranomaisen tulee toiminnassaan oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä. Bembölen esikoulun ja koulun oppilaiden vanhemmissa on henkilöitä, joiden äidinkieli on suomi, ja asia koskettaa myös muita kuntalaisia, joiden äidinkieli on suomi. Espoon kaupungin sivuilla olevat tiedotteet eivät valittajien mukaan ole kielilain mukaisia, koska ne on laadittu vain ruotsiksi. Asukastilaisuus 20.12.2021 oli järjestetty vain ruotsinkielisenä, eikä osallistujilta tiedusteltu suomen kielen tarpeesta.

Hallinto-oikeus toteaa selvyiden vuoksi, että koulun oppilaat ja heidän vanhempansa eivät ole hallintolain 11 §:ssä tarkoitettuja asianosaisia nyt käsiteltävässä asiassa, jossa ei ole kysymys yksittäisten oppilaiden koulupaikkoja koskevista päätöksistä. Näin ollen viranomaisella ei ole ollut velvollisuutta varata heille tilaisuutta lausua asiasta hallintolain 34 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ennen kysymyksessä olevan asian ratkaisemista. Asiassa on kuulemisvelvollisuuden sijasta valituksen perusteella oikeudellisesti kysymys siitä, onko valituksenalainen päätös kumottava virheellisessä järjestyksessä syntyneenä sen vuoksi, että vaikuttamismahdollisuuksien varaamista ja kunnan tiedottamista koskevia säännöksiä ei olisi noudatettu.

Koulun lakkauttamisella voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin. Näille asiaan osallisille on siten tullut hallintolain 41 §:n mukaisesti varata mahdollisuus saada tietoja koulun lakkauttamisen lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Koulun oppilaita ovat asiassa edustaneet heidän huoltajansa. Asiassa saadun selvityksen mukaan koulun oppilaiden huoltajille ja muille on järjestetty tilaisuus, jossa he ovat voineet lausua mielipiteensä asiasta. Tiedotteen 14.12.2021 mukaan huoltajille lähetetään kutsu tilaisuuteen erikseen. Näin ollen kutsun saaminen ei ole huoltajien osalta edellyttänyt yhteydenottoa koulusihteriin. Hallinto-oikeus toteaa, että kouluverkon tarkastelu voi tarkoittaa muun ohella koulun lakkauttamista. Tähän nähden

käsiteltävää asiaa ei ole tilaisuuden kutsussa ja tiedotteissa yksilöity virheellisesti. Ennakoarvioinnista 10.1.2022 ilmenee, että sitä laadittaessa on otettu huomioon muun ohella Bembölen koulun oppilaille tehty kysely sekä Bembölen esikoulun ja Bembölen koulun oppilaiden huoltajille ja alueen asukkaille järjestetyssä asukastilaisuudessa 20.12.2021 esitetyt näkemykset. Valittajat ja muut kaupunginhallitukselle osoitetun kirjelmän allekirjoittajat ovat oma-aloitteisesti ilmaisseet kaupunginhallitukselle käsityksensä Bembölen koulun lakkauttamisesta. Valittajilla ja muilla asiaan osallisilla on katsottava olleen mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta ennen kaupunginhallituksen päätöksen 7.3.2022 (§ 71) tekemistä, ja he ovat mielipiteensä myös tosiasiallisesti esittäneet. Asiassa esitetyt mielipiteet eivät ole kuitenkaan rajoittaneet kaupunginhallituksen mahdollisuuksia päättää koulun ja esikoulun lakkauttamisesta. Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalainen päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä valittajien vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta esittämän perusteella.

Kunnan päätösten valmisteluaineiston julkaiseminen Internetissä on kuntalain 29 §:ssä tarkoitettua tiedottamista. Kunnan harkinnassa on se, miten ja missä laajuudessa tällaista tiedottamista toteutetaan. Asiassa saadun selvityksen perusteella kaupunki on asiaan osallisten lisäksi tiedottanut vireillä olleesta asiasta myös laajemmalle henkilökunnalle avoimessa tietoverkossa. Hallinto-oikeus katsoo, että kaupunki on tiedottanut asiasta kuntalain 29 §:ssä tarkoitettulla asian merkityksen ja laajuuden kannalta asianmukaisella tavalla. Voimassa olevassa kuntalaissa ei ole säädetty kunnan velvollisuudesta tiedottaa sanomalehdissä. Hallinto-oikeus kuitenkin toteaa, että kaupunginhallituksen lausunnon mukaan asiaa oli käsitelty myös sanomalehdissä ennen kuin kaupunginhallituksen päätös on tehty.

Espoo on kaksikielinen kaupunki. Asiassa saadun selvityksen mukaan kaupunki ei ole tiedottanut koulun lakkauttamisesta molemmilla kielillä. Kaupunki ei ole siten menetellyt tiedottamisessaan kielilain mukaisesti eikä huolehtinut mainitussa laissa tarkoitettulla tavalla yksityishenkilön kielellisten oikeuksien toteutumisesta ja palvelut yleisöä suomeksi ja ruotsiksi. Kysymys on ollut ruotsinkielisen koulun toiminnan päättymisestä. Vaikka osa oppilaiden perheistä olisi kaksikielisiä tai suomenkielisiä, asia on lähtökohtaisesti koskenut erityisesti ruotsinkielisiä kuntalaisia. Valittajat ovat esittäneet, että tilaisuuden 20.12.2021 osallistujilta ei erikseen tiedusteltu suomen kielen tarpeesta. He eivät kuitenkaan ole edes väittäneet, että suomen kieltä ei tosiasiallisesti olisi voinut käyttää mainitussa tilaisuudessa tai muutoin viranomaisen kanssa asioitaessa. Edellä sanottuun nähden valituksenalaista päätöstä ja kaupunginhallituksen päätöstä 7.3.2022 § 71 ei ole valittajien kielilain asettamista vaatimuksista esittämän vuoksi kumottava virheellisessä järjestyksessä syntyneenä.

Lisäksi valittajat ovat valituksesta tarkemmin ilmenevästi vedonneet siihen, että asian valmistelua koskevia tietoja ei olisi pyynnöistä huolimatta annettu. Hallinto-oikeus toteaa, että kysymyksiä, jotka koskevat oikeutta saada tieto viranomaisen asiakirjasta, ei ole ratkaistu valituksen kohteena olevilla kaupunginhallituksen päätöksillä, eivätkä asiakirjapyyntöön liittyvät väitteet näin ollen ole tässä asiassa hallinto-oikeuden ratkaistavina. Asiakirjapyynnön tekijällä on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan

halutessaan oikeus saada erikseen muutoksenhakukelpoinen päätös, jos viranomaisen kieltäytyy antamasta pyydettyä viranomaisen asiakirjaa tai siihen sisältyviä tietoja.

1.2. Esteellisyyttä koskeva valitusperuste ja sen oikeudellinen arviointi

Kuntalain 97 §:n 2 momentin mukaan muun luottamushenkilön, tilintarkastajan sekä kunnan viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä säädetään *hallintolain* 27–30 §:ssä.

Hallintolain 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp)

yksityiskohtaisissa perusteluissa on *hallintolain* 28 §:n 1 momentin 7 kohdan osalta todettu muun ohella, että momentin 7 kohta sisältäisi hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 6 kohtaa vastaavan esteellisyyttä koskevan yleislausekkeen. Mainitun lainkohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu. Tällaisen syyn on oltava ulkopuolisen havaittavissa ja sen puolueettomuutta vaarantavan vaikutuksen tulee olla suunnilleen samanasteinen kuin erikseen määritellyissä esteellisyyisperusteissa.

Valittajien on katsottava esittäneen, että ruotsinkielisten sivistyspalveluiden johtaja Högström on ollut esteellinen osallistumaan Bembölen koulun lakkauttamista koskevan asian käsittelyyn sillä perusteella, että luottamus hänen puolueettomuuteensa on *hallintolain* 28 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetulla tavalla vaarantunut muusta erityisestä syystä. Valittajien mukaan ruotsinkielisten sivistyspalveluiden johtaja Högström on aikaisemminkin esittänyt toimielimelle Bembölen koulun lakkauttamista. Heidän mukaansa jää epäily jostakin sellaisesta erityisestä intressistä, jonka johdosta ruotsinkielisten sivistyspalveluiden johtaja toistuvasti ajaa Bembölen koulun lakkauttamista. Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden johtaja on saanut voimakasta kritiikkiä useassa Bembölen koulun lakkautusasiassa, ja että hänen tulisi oma-aloitteisesti harkita, onko hän esteellinen osallistumaan mainitun koulun lakkauttamista koskevan asian käsittelyyn. Asiassa tulee valittajien mukaan ottaa huomioon myös se, miltä asian käsittely näyttää ulkopuolisen silmin.

Hallinto-oikeus toteaa, että Högström on osallistunut asian käsittelyyn esittelemällä asian 17.2.2022 § 18 lautakunnalle, ja lisäksi hän on valittajien mukaan vastannut asian käsittelyä koskeviin kysymyksiin. Se, että kunnan viranhaltija on aikaisemmin osallistunut tietyn koulun lakkauttamista koskevan asian käsittelyyn ja saanut siitä kritiikkiä, ei tee häntä esteelliseksi osallistumaan saman koulun lakkauttamista koskevan asian käsittelyyn myöhemmin. *Hallintolain* 28 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetun muun erityisen syyn tulee olla ulkopuolisen havaittavissa. Asiassa esitetyn selvityksen perusteella ei voida todeta, että luottamus ruotsinkielisten

sivistyspalveluiden johtajan puolueettomuuteen olisi valittajien esittämän perusteella muutoinkaan vaarantunut hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Kun asia oli otettu kuntalain 92 §:ssä tarkoitettulla tavalla kaupunginhallituksen käsiteltäväksi, lautakunnan päättämä asia on siirtynyt sellaisenaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi, ja lautakunnan päätös on tämän vuoksi menettänyt merkityksensä. Asian on kaupunginhallituksen kokouksesta 7.3.2022 laaditun pöytäkirjan (§ 71) mukaan esitellyt kaupunginhallitukselle kasvun ja oppimisen toimialajohtaja. Edellä sanottuun nähden valituksenalainen päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä valittajien esittämällä Högströmin esteellisyyttä koskevalla perusteella.

1.3. Kaupunginhallituksen harkintavallan käyttöä koskeva valitusperuste ja sen oikeudellinen arviointi

Hallintolain 6 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin.

Asiassa on kaupunginhallituksen harkintavallan käytön osalta kysymys siitä, onko kaupunginhallitus valituksessa esitetyllä perusteella käyttänyt harkintavaltaansa väärin ja siten ylittänyt toimivaltansa. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja oli 18.2.2022 ilmoittanut kaupunginhallituksen puolesta, että lautakunnan päätös 17.2.2022 (§ 18) otetaan kuntalain 92 §:ssä tarkoitettulla tavalla kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Tämän jälkeen lautakunnan päätöksessä tarkoitettu asia on siirtynyt sellaisenaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Kaupunginhallituksen esittelijän ehdotus kaupunginhallitukselle on vastannut sisällöltään lautakunnan esittelijän lautakunnalle tekemää päätösesitystä.

Kaupunginhallituksen kokouksesta 7.3.2022 laaditusta pöytäkirjasta (§ 71) ilmenee, että kokousasian oheismateriaaleina ovat olleet ennakoarviointi ja selvitys koulumatkoista sekä edellä mainitun päätöksen selostuksessa mainitut lausunnot. Näin ollen kaikki nämä asiakirjat ovat olleet kaupunginhallituksen jäsenten käytettävissä asiaa käsiteltäessä ja ratkaistaessa.

Hallinto-oikeus toteaa, että kunta voi voimassa olevan lainsäädännön ja harkintavaltansa rajoissa päättää omasta palveluverkostaan. Kaupunginhallituksen on tullut arvioida itse ja riippumatta siitä, miten lautakunta oli valmistelun riittävyyttä aikaisemmin arvioinut, katsooko se voivansa tehdä asiassa suoritetun valmistelun perusteella päätöksen. Kaupunginhallituksella on ollut harkintansa mukaan oikeus muun ohella palauttaa asia uudelleen valmisteltavaksi tai lykätä sen käsittely myöhempään kokoukseen lisäselvityksiä varten. Edellä hallinto-oikeuden asian selvittämistä koskevissa perusteluissa sanottuun viitaten hallinto-oikeus katsoo, että kokousasian valmistelu ei ole ollut siten virheellistä tai puutteellista, että kaupunginhallitus ei olisi sen vuoksi voinut harkintansa mukaan tehdä asiassa päätöstä.

Kaupunginhallitus ei ole käyttänyt harkintavaltaansa väärin tehdessään asiassa suoritetun valmistelun perusteella päätöksen muun ohella Bembölen koulun ja

esikoulun toiminnan päättymisestä. Kun otetaan huomioon edellä sanottu, kaupunginhallitus ei ole valituksessa esitetyn perusteella muutenkaan käyttänyt harkintavaltaansa väärin ja siten ylittänyt toimivaltaansa.

1.4. Muut valitusperusteet ja niiden oikeudellinen arviointi

Yhdenvertaisuuslain 6 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Valituksessa on vedottu edellä selostettuun yhdenvertaisuuslain säännökseen. Valittajat eivät ole esittäneet yhdenvertaisuuslain osalta sen lisäksi muuta perustetta valituksenalaisen päätöksen ja kaupunginhallituksen päätöksen 7.3.2022 (§ 71) kumoamiselle. Hallinto-oikeus toteaa mainituilta osin, että edellä mainitussa yhdenvertaisuuslain pykälässä kysymys on sellaisesta viranomaiselle tavoitteen asettavasta säännöksestä, jonka perusteella ei voida arvioida yksittäisen hallintopäätöksen lainmukaisuutta kunnallisvalituksen johdosta. Valituksenalainen päätös ja kaupunginhallituksen päätös 7.3.2022 (§ 71) eivät ole valituksessa yhdenvertaisuuslain osalta esitetyn perusteella, tai muullakaan valittajien esittämällä perusteella kuntalain 135 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastaisia.

1.5. Johtopäätös ja pääasian lopputulos

Valituksenalainen päätös ja kaupunginhallituksen päätös 7.3.2022 (§ 71) eivät ole valituksessa esitetyn perusteella kuntalain 135 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastaisia. Kaupunginhallitus on voinut hylätä valittajien oikaisuvaatimuksen. Kunnallisvalitusta ei voida tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella. Valitus on näin ollen hylättävä.

2. Täytäntöönpanon keskeyttäminen

Kaupunginhallituksen päätöksen 7.3.2022 (§ 71) täytäntöönpanon keskeyttämiseen ei ole ilmennyt aiheutta.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Kuntalaki 135 §, 143 § ja 144 §

Kielilaki 3 § 1 mom, 5 § 1 mom, 6 § 1 mom 2 kohta ja 10 § 1 momentti

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL kunnallisvalitus).

Tiedoksiantovelvoite

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 94 §:n sekä hallintolain 56 §:n 2 momentin ja 68 §:n 1 momentin mukaan on valituskirjelmän ensimmäisen allekirjoittajan [REDACTED] tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava siitä valituskirjelmän toiselle allekirjoittajalle [REDACTED]. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä tai sen viivästymisestä aiheutuneen vahingon, sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi.

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Tuula Pääkkönen (t), Riitta Hämäläinen ja Mika Paavilainen.

Esittelijäjäsen

Mika Paavilainen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Valituskirjelmän ensimmäiselle allekirjoittajalle sähköpostitse tavallisena tiedoksiantona
	Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa, valittajat yhteisvastuullisesti
	Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa
Jäljennös	Espoon kaupunginhallitus
	Päätöksestä on julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
 - 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
 - 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
- Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika ja tiedoksisaantipäivä

Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan kunnan jäsenelle taikka kuntayhtymän jäsenkunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu kunnan, kuntayhtymän tai asianomaisten kuntien yleisessä tietoverkossa.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista.

-Kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetty päätös katsotaan tiedoksi saaduksi seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Viranomaisen tietoon päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

-Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa (sähköpostiviesti/asiointipalvelu) päätös katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

-Kirjeitse todisteellisena tiedoksiantona lähetetty päätös katsotaan tiedoksi saaduksi tiedoksi- tai saantitodistuksen osoittamana päivänä.

-Todisteellisessa sähköisessä tiedoksiannossa (asiointipalvelu) päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun päätös on noudettu asiointipalvelusta.

Käytettäessä sijaistiedoksiantoa, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituksen toimittaminen

Valitus liitteineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä myös sähköistä asiointipalvelua käytettäessä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- päätös, johon haetaan muutosta
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi katsotaan, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valitukseen valtakirja, jollei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:n 2 momentista muuta johdu.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite:

PL 180

00131 HELSINKI

Käyntiosoite:

Paasivuorenkatu 3

Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi, Faksi: 029 56 40382

Asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom skriftliga besvär hos **högsta förvaltningsdomstolen**, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Grunder för beviljande av besvärstillstånd

Enligt 111 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska besvärstillstånd beviljas om

- 1) det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är viktigt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen,
- 2) det finns särskilda skäl för högsta förvaltningsdomstolen att avgöra ärendet på grund av att det i ärendet skett ett uppenbart fel, eller
- 3) det finns något annat vägande skäl för att bevilja besvärstillstånd.

Besvärstillstånd kan också beviljas i fråga om endast en del av förvaltningsdomstolens överklagade beslut.

Besvärstid och delgivningsdag

Besvär ska anföras skriftligen **inom 30 dagar från dagen för delfäendet av förvaltningsdomstolens beslut**, denna dag inte medräknad.

Om besvär anföras med stöd av den besvärsmottagare som tillkommer kommunmedlem, samkommuns medlemskommuner eller deras kommunmedlemmar räknas besvärstiden från den dag, då tillkännagivandet om beslutet publicerats i kommunens, samkommunens eller behöriga kommuners allmänna datanät.

Om beslutet har delgetts en part separat, räknas besvärstiden dock från delfäendet.

-Ett beslut som sänts per brev som vanlig delgivning anses ha delgivits den sjunde dagen efter det att beslutet sändes, om inte mottagaren visar att delfäendet skett vid en senare tidpunkt. Beslutet anses dock ha kommit till en myndighets kännedom på ankomstdagen. Beslutet har sänts samma dag som det givits, vilket datum framgår av beslutets första sida.

-Vid vanlig elektronisk delgivning (e-postmeddelande/e-tjänsten) anses beslutet ha blivit delgivet den tredje dagen efter att meddelandet sändes, om inte något annat visas.

-Ett beslut som sänts per brev som bevislig delgivning anses ha delgivits den dag som anges på delgivnings- eller mottagningsbeviset.

-Vid bevislig elektronisk delgivning (e-tjänsten) anses beslutet ha delgivits när beslutet har hämtats från e-tjänsten.

Vid mellanhandsdelgivning anses beslutet ha blivit delgivet den tredje dagen efter den dag som anges på delgivningsbeviset.

Inlämnande av besvär

Besvären inklusive bilagor ska inom besvärstiden lämnas **till högsta förvaltningsdomstolen**. Besvärshandlingarna ska även vid användning av e-tjänsten vara framme senast den sista dagen av besvärstiden före utgången av ämbetsverkets öppettid.

Besvärens innehåll

I besvären, som ska innehålla en ansökan om besvärstillstånd, ska anges

- ändringssökandens namn och kontaktuppgifter
- den postadress och eventuell annan adress till vilken handlingar som hänför sig till rättegången kan sändas.
- det beslut i vilket ändring söks
- de grunder på vilka besvärstillstånd begärs samt de skäl på vilka grunden för meddelande av besvärstillstånd anses föreligga
- till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas
- grunderna för yrkandena.

Om talan förs av ändringssökandens lagliga företrädare eller ombud ska dennes kontaktuppgifter anges i besvären.

Högsta förvaltningsdomstolen ska utan dröjsmål underrättas om ändringar i kontaktuppgifterna.

Bilagor till besvären

Till besvären ska fogas

- förvaltningsdomstolens beslut med besvärсанvisning
- utredning om när ändringssökanden har fått del av beslutet, eller annan utredning om när besvärstiden börjat löpa
- de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har lämnats till myndigheten.

Ett ombud ska foga en fullmakt till besvären om det inte av 32 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden framgår annat.

Högsta förvaltningsdomstolens kontaktuppgifter

Postadress:

PB 180

00131 HELSINGFORS

Besöksadress:

Paasivuorigatan 3

Helsingfors

E-post: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi, Fax: 029 56 40382

E-tjänst: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>